

V Bruseli 9. septembra 2025
(OR. en)

12388/25

INST 249
POLGEN 127
AG 127

SPRIEVODNÁ POZNÁMKA

Od: Martine DEPREZOVÁ, riaditeľka, v zastúpení generálnej tajomníčky Európskej komisie

Dátum doručenia: 9. septembra 2025

Komu: Thérèse BLANCHETOVÁ, generálna tajomníčka Rady Európskej únie

Č. dok. Kom.: COM(2025) 484 final

Predmet: OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE
Správa o strategickom výhľade za rok 2025
Odolnosť 2.0: posilnenie EÚ, aby v turbulentných a neistých časoch prosperovala

Delegáciám v prílohe zasielame dokument COM(2025) 484 final.

Príloha: COM(2025) 484 final

V Bruseli 9. 9. 2025
COM(2025) 484 final

OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

Správa o strategickom výhľade za rok 2025

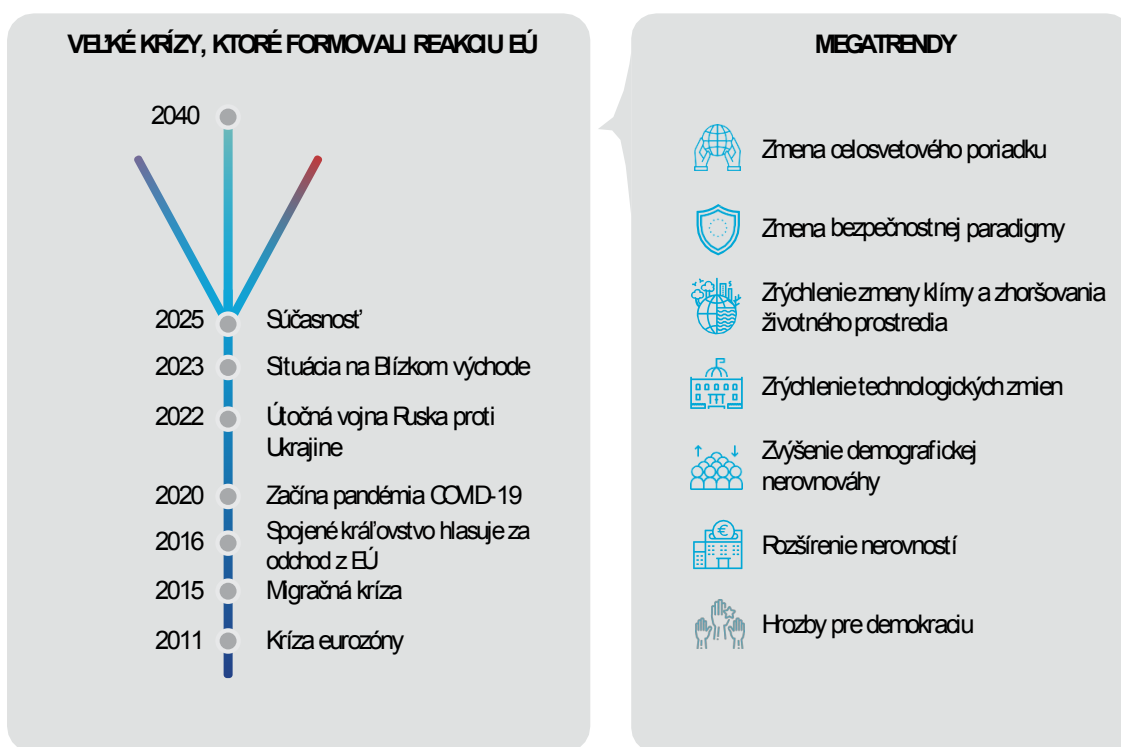
Odolnosť 2.0: posilnenie EÚ, aby v turbulentných a neistých časoch prosperovala

1. ÚVOD

Od prvej správy o strategickom výhľade za rok 2020 došlo k výrazným otrasom svetového poriadku. Zatiaľ čo v prvej správe sa skúmala koncepcia odolnosti najmä v súvislosti s prvými štrukturálnymi získanými skúsenosťami z pandémie ochorenia COVID-19, v tomto okamihu je potrebné venovať pozornosť pripravenosti a odolnosti v záujme zachovania a obnovenia EÚ ako silného hráča v tomto meniacom sa svete.

Preto sa v tejto správe uvádza pojem odolnosť 2.0. Už v správe za rok 2020 bola odolnosť vymedzená nielen ako schopnosť absorbovať krízy s cieľom zachovať *status quo*. Tvrdilo sa v nej, že odolnosť voči celosystémovým otrasom a dlhodobým trendom si vyžaduje transformáciu a napredovanie EÚ udržateľným, spravodlivým a demokratickým spôsobom¹. A skutočne, EÚ preukázala silu a jednotu v reakcii na nedávne otrasy a pomohla občanom a podnikom prispôbiť sa veľkým krízam a globálnym megatrendom (pozri obrázok 1).

Obrázok 1: Nedávne veľké krízy a prepojené megatrendy, ktoré formujú reakciu EÚ

Rozsah, zložitosť, rozmanitosť a pretrvávanie výziev, ktoré nás čakajú – od geopolitických a geoeconomických otrasov, konfliktov a bezpečnostných hrozieb, cez trojitú planetárnu krízu (zmena klímy, znečistenie a strata biodiverzity)², až po technologické a demografické zmeny

¹ Odolnosť v politikách EÚ je vymedzená v týchto publikáciách: Manca A et al., *Building a Scientific Narrative Towards a More Resilient EU Society Part 1: a Conceptual Framework* (Vytvorenie vedeckého naratívu smerom k odolnejšej spoločnosti EÚ Časť 1: koncepčný rámec), 2017, DOI: [10.2760/635528](https://doi.org/10.2760/635528); Giovannini, E. et al., *Time for transformative resilience: the COVID-19 emergency* (Čas na transformatívnu odolnosť: núdzová situácia spôsobená ochorením COVID-19), 2020, DOI: [10.2760/062495](https://doi.org/10.2760/062495) a v správe o strategickom výhľade za rok 2020, COM(2020) 493 final.

² Pozri <https://unfccc.int/news/what-is-the-triple-planetary-crisis>.

a ohrozenie demokracie a hodnôt – si však vyžadujú novú úroveň odolnosti. To znamená, že treba prekonať prevažne reaktívny prístup a zmeniť ho na proaktívny prístup zameraný na budúcnosť, predvídať udalosti, optimalizovať zdroje a pripraviť sa na rôzne budúce scenáre, keďže náš dnešný svet je nepredvídateľnejší ako kedykoľvek predtým. Môžu sa uskutočniť mnohé odlišné scenáre vrátane tých, ktoré sa len nedávno zdali nemysliteľné³. V takomto svete už nestačí reagovať na každú krízu ako na zlomový bod. Prístup k odolnosti, ktorý je **transformačný, proaktívny a orientovaný na budúcnosť („odolnosť 2.0“)**, sa stáva rozhodujúcou výhodou v novej geopolitickej realite a životne dôležitou potrebou Európskej únie.

Táto správa prispieva k úvahám o tom, ako sa posunúť na novú úroveň odolnosti. Vychádza sa v nej z najnovších stratégií a správ týkajúcich sa odolnosti a čerpá sa z rozsiahleho procesu⁴ na účely analýzy hlavných dlhodobých trendov a vývoja. Na tomto základe sa v nej tvorcami politik predávajú možných opatrení na realizáciu vízie odolnej EÚ, ktoré treba prijať už dnes.

Tento prístup úzko súvisí s pripravenosťou, ktorá bola predstavená v Niniistöövej správe⁵ a premietnutá do politických opatrení EÚ v Európskej stratégii únie pripravenosti⁶. Pripravenosť sa zameriava na schopnosť EÚ predvídať hrozby, predchádzať a odolávať im a reagovať na ne. V stratégii sa takisto uznáva, že EÚ potrebuje kapacity zamerané na budúcnosť a systematické zhromažďovanie informácií, a to aj prostredníctvom vesmírnej infraštruktúry a služieb vo vlastníctve EÚ, aby mohla proaktívne skúmať aj iné ako bezprostredné hrozby a zohľadňovať neznáme alebo dokonca ťažko predstaviteľné dlhodobé scenáre. V tomto ohľade majú zásadný význam strategický výhľad, situačné povedomie a včasné varovanie a je nutné ďalej ich posilňovať.

Strategický výhľad pomáha EÚ v časoch celosvetových turbulencií držať správny kurz a dívať sa za rámec aktuálnej agendy. Ponúka jasný pohľad nielen na vznikajúce riziká, ale aj na budúce príležitosti: prieskumom horizontu, prehodnocovaním predpokladov, odhaľovaním slepých miest, prepájaním udalostí a posudzovaním ich kombinovaných účinkov, skúmaním rozsahu možného vrátane žiaducich budúcností a ciest k nim. Na tento účel sa v ňom štruktúrovaným a systematickým spôsobom využíva kolektívna inteligencia. Takéto poznatky sa včleňujú do tvorby politiky, strategického plánovania a pripravenosti Komisie. To umožňuje lepšie zvažovať dlhodobé vplyvy a súdržnosť politik, ktoré sa začnú uplatňovať v tomto období, ako aj ich stabilitu v prípade rozdielnych budúcich scenárov, a vytvorí spoločnú pozitívnu víziu budúcnosti EÚ. Od roku 2020 sú v tejto súvislosti dôležité správy Komisie o strategickom výhľade. Táto správa, prvá v rámci súčasného mandátu, je prechodná a pripravuje pôdu pre výhľadový proces, ktorý sa uplatní v ďalších vydaniach od roku 2026 a využije celé spektrum výhľadových metód a nástrojov. Môžu sa použiť aj na vypracovanie súvislých akčných plánov zameraných na zvýšenie našej odolnosti, riešenie identifikovaných výziev a využitie príležitostí.

³ Pozri napr. 25 potenciálnych veľkých narušení založených na faktoch, ktoré by mohli zmeniť politiku v rokoch 2030 až 2050, v publikácii: OECD, *Strategic Foresight Toolkit for Resilient Public Policy: A Comprehensive Foresight Methodology to Support Sustainable and Future-Ready Public Policy* (Súbor nástrojov strategického výhľadu pre odolnú verejnú politiku: Komplexná metodika výhľadu na podporu udržateľnej a na budúcnosť pripravenej verejnej politiky), 2025, <https://doi.org/10.1787/bcdd9304-en>.

⁴ Správa sa opiera o najnovšie stratégie Komisie týkajúce sa odolnosti a strategické správy s informáciami, ktoré sa použili pri vypracúvaní týchto stratégií (napríklad správy, ktoré pripravili Enrico Letta, Mario Draghi a Sauli Niinistö), o fakty, ktoré sú v nej uvedené, poznatky získané na základe verejnej výzvy na predkladanie podkladov, participatívny proces v rámci Európskej komisie, konzultácie s inštitucionálnymi partnermi EÚ prostredníctvom Európskeho systému strategických a politických analýz (ESPAS), sieť decentralizovaných agentúr EÚ pre výhľad, think-tanky, ako aj o členské štáty prostredníctvom celoúniijnej siete pre strategický výhľad. Vychádza aj z predchádzajúcich správ o strategickom výhľade (2020 – 2023).

⁵ **Spoločne bezpečnejší** – posilnenie európskej civilnej a vojenskej pripravenosti a pohotovosti.

⁶ JOIN(2025) 130 final.

Od odolnosti k odolnosti 2.0

EÚ môže počítať s viacerými priaznivými predpokladmi na posilnenie odolnosti.

Po prvé, EÚ má jedinečné zdroje na zabezpečenie odolnosti v takom rozsahu, aký nedokáže dosiahnuť žiadny členský štát sám: 450 miliónov obyvateľov a jednotný trh, ktorý je domovom 24 miliónov spoločností a zdrojom 15 % svetového obchodu s tovarom; agropotravinársky sektor, ktorý poskytuje spoľahlivé dodávky cenovo dostupných potravín s vysokými štandardmi kvality a udržateľnosti; zavedené spoločné demokratické rámce a právny štát pre svojich občanov, podniky a externých partnerov; celý rad možností riadenia, od odolných nástrojov obchodnej politiky až po stanovovanie globálnych noriem.

Po druhé, EÚ má takisto dostatočný rozsah a kapacity na to, aby mohla transformatívne reagovať na geoeconomické otrasy, trojitú planetárnu krízu a digitálnu transformáciu.

Po tretie, EÚ sa dokáže počas krízy rýchlo prispôbiť napriek tomu, že jej rozhodovanie je niekedy zložité, a je schopná prispôbovať svoje mechanizmy a štruktúry. Dokázali sme to zavedením programu NextGenerationEU na pomoc členským štátom po pandémie a zabezpečením prudkého nárastu európskych investícií s cieľom zabezpečiť, aby náš obranný priemysel mohol vyrábať rýchlejšie a vo väčšom objeme, a uľahčením rýchleho nasadenia vojenských jednotiek a prostriedkov v celej EÚ prostredníctvom programu Pripravenosť 2030.

Po štvrté, EÚ už preukázala odolnosť v reakcii na rôzne nedávne krízy a poučila sa z nich. Boli zavedené a posilnené spoločné európske mechanizmy reakcie: spoločný nákup vakcín proti ochoreniu COVID-19, diverzifikácia dodávok plynu počas nedávnej energetickej krízy alebo mobilizácia zdrojov rescEU v reakcii na lesné požiare alebo iné prírodné katastrofy – to všetko sú príklady agilných a účinných reakcií založených na solidarite a prispôbivosti.

Na základe týchto skúseností nastal čas na vytvorenie vízie odolnej EÚ do roku 2040. Táto vízia by mala vychádzať zo základných cieľov a hodnôt EÚ⁷. Odolná EÚ v roku 2040 by mala zahŕňať tieto tri základné zložky:

- **mier prostredníctvom európskej bezpečnosti:** vďaka svojim silným schopnostiam a v plnom súlade s medzinárodnými alianciami bude EÚ odrádzať nepriateľsky zmýšľajúcich štátnych alebo neštátnych aktérov a brániť sa pred nimi; dosiahne to kombináciou vojenskej sily, celospoločenskej pripravenosti, nástrojov schopných brániť jej záujmy a silného globálneho postavenia a diplomacie; rozšírená EÚ bude základom trvalého mieru, bezpečnosti a prosperity na celom európskom kontinente; bude mať silné väzby s podobne zmýšľajúcimi krajinami, ako aj partnerstvá založené na spoločných záujmoch, pričom využije svoju hospodársku a obchodnú silu a strategickú autonómiu,
- **hodnoty demokracie, ľudskej dôstojnosti, slobody, rovnosti, právneho štátu a rešpektovania ľudských práv:** EÚ bude tieto hodnoty a svoj demokratický model podporovať, obhajovať a presadzovať v rámci svojich hraníc a prezentovať ich na svetovej scéne. Ponúkne účinnú správu vecí verejných demokratickými inštitúciami a umožní účinný výkon práv a povinností jednotlivcov a podnikov,
- **blahobyť obyvateľov:** založený na vnútornej a hospodárskej bezpečnosti, kvalitných pracovných miestach, atraktívnych podmienkach pre pracovníkov a podniky, udržateľnej prosperite rešpektujúcej hranice planéty, obývateľnej planéte s klimaticky neutrálnym hospodárstvom odolným voči zmene klímy a zdravom prírodnom prostredí; kvalitné, dostupné a inkluzívne systémy vzdelávania a odbornej prípravy a zdravotníctva; Európania budú s dôverou používať bezpečné technológie, ktoré im zlepšia život, a zároveň sa budú môcť tešiť z uspokojivej práce, plnohodnotného života, priaznivých podmienok na

⁷ Zmluva o Európskej únii, článok 3 ods. 1 – Cieľom Únie je presadzovať mier, svoje hodnoty (vymedzené v článku 2) a blaho svojich národov.

zakladanie rodín a výchovu detí, dostupného bývania a bezpečných a kvalitných potravín; Európa bude miestom dostupnej infraštruktúry, zdravotnej starostlivosti a vzdelávania svetovej úrovne a prosperujúcich krajín, regiónov a miest, ktoré ponúkajú „slobodu usadiť sa“.

Dosiahnutie tejto vízie si vyžaduje odvážne zmeny. Hoci predvídateľnosť a stabilita sú kľúčové a predstavujú jednu z devíz EÚ, **musíme byť pripravení na zmeny, kedykoľvek to bude potrebné, a predvídať vývoj, aby sme zachovali a posilnili základy európskeho projektu.**

2. VÝZNAMNÝ GLOBÁLNY VÝVOJ A VÝZVY ŠPECIFICKÉ PRE EÚ V OBLASTI ZVYŠOVANIA ODOLNOSTI

Budúci politický priestor EÚ na zvýšenie jej odolnosti je určený **globálnymi megatrendmi a výzvami špecifickými pre EÚ, ktoré sa dostali do popredia od prvej správy o strategickom výhľade v roku 2020**. Pri riešení oboch problémov v záujme k odolnej EÚ do roku 2040 bude musieť EÚ integrovať tieto trendy do tvorby politiky a politických rozhodnutí, rozšíriť svoju akcieschopnosť a lepšie sa orientovať v budúcich príležitostiach a výzvach.

2.1. Kľúčový dlhodobý globálny vývoj

Hlavným vektorom všetkých politík EÚ sa stala bezpečnosť. Ruská útočná vojna proti Ukrajine zmenila pohľad na bezpečnosť. Geopolitické nepokoje a oslabovanie globálneho medzinárodného poriadku ešte viac zvyšujú potrebu autonómie, pokiaľ ide o schopnosť chrániť súčasné a budúce generácie. Posledné roky ukazujú, že všetko sa dá využiť ako zbraň: dodávateľské reťazce, migrácia, obchod, humanitárna pomoc, vesmír a informácie⁸. Keďže hybridné hrozby pôsobia v sivej zóne medzi vojnou a mierom, vytvárajú nejasnosti v pripisovaní zodpovednosti, pričom vnútorné a vonkajšie bezpečnostné aspekty sú čoraz viac prepletené. Bezpečnosť, alebo jej neexistencia, ovplyvňuje celú spoločnosť a hospodárstvo: podnikanie, investície, sociálnu a územnú súdržnosť, prosperitu a blahobyt, ako aj naše demokracie a hodnoty. Okrem toho koniec mierovej dividendy po skončení studenej vojny a turbulentné hospodárske prognózy sú výzvou pre verejné rozpočty, čo vedie k ťažkým rozhodnutiam, zároveň však poukazuje na príležitosti, napríklad na zúročenie synergií v civilno-vojenskej oblasti.

Sme svedkami erózie medzinárodného poriadku založeného na pravidlách a rozdrobovania globálneho prostredia. Hlavné piliere globálneho poriadku, od Organizácie Spojených národov až po Svetovú obchodnú organizáciu, sú pod tlakom. Je to dôležité najmä pre EÚ, ktorá si svoju silu vybuodovala na otvorenosti: spoločná obchodná politika fungujúca v súčinnosti s jednotným trhom, medzinárodné partnerstvá a normy sú podmienené multilaterálnym riadením založeným na pravidlách⁹. Nestabilita a čiastočná nefunkčnosť medzinárodného poriadku, ako aj čiastočná roztrieštenosť globálnych hospodárstiev majú destabilizujúci vplyv na schopnosť EÚ konať v záujme svojho hospodárstva a blahobytu svojich obyvateľov. Návrat k predchádzajúcemu *status quo* sa zdá stále menej pravdepodobný.

⁸ Inštitút Európskej únie pre bezpečnostné štúdie, *Hacking minds and machines. Foreign interference in the digital age* (Prenikanie do mysli a strojov. Zahraničné zasahovanie v digitálnom veku), 2024, [CP_184.pdf](#).

⁹ Pozri spoločné oznámenie o posilnení príspevku EÚ k multilateralizmu založenému na pravidlách, JOIN(2021) 3 final.

Napriek negatívnym účinkom to zároveň vytvára príležitosť pre EÚ, aby sa výraznejšie podieľala na formovaní nadčasového medzinárodného poriadku založeného na pravidlách¹⁰.

Dôsledky zmeny klímy a degradácie prírody a vodných zdrojov sa zhoršili a dosiahli úroveň, s ktorou je ťažšie sa vyrovnáť. Priemerné ročné globálne teploty už prekročili úroveň 1,5 °C v porovnaní s predindustriálnym obdobím. Kumulatívny vplyv týchto zmien by mohol znamenať prekročenie zlomových bodov, od topenia ľadovcov cez odumieranie koralových útesov až po narušenie atlantických prúdov, po ktorých nastanú prudké a nezvratné zmeny. Extrémne poveternostné udalosti súvisiace s klímou spôsobili v EÚ hospodárske straty vo výške 738 miliárd EUR za posledných 40 rokov (v rokoch 1980 – 2023, pričom 22 % týchto strát vzniklo v rokoch 2021 – 2023)¹¹. Lesné požiare spálili v EÚ do konca leta 2025 viac ako milión hektárov pôdy, čo je najviac za všetky roky od začiatku oficiálnych záznamov v roku 2006¹². Biodiverzita v Európe a životne dôležité prínosy prírody vo forme ekosystémových služieb, ako je čistý vzduch a voda, klesajú čoraz rýchlejšie, čo ohrozuje kľúčové faktory zdravia. Ide aj o znásobenie rizika: od megasucha vedúceho k nedostatku vody a potravín, nepredvídateľnosti lesných požiarov, narušenia kritickej infraštruktúry a kritických dopravných trás až po ohrozenie finančných trhov¹³.

Politická dynamika zmierňovania zmeny klímy je v niektorých častiach sveta ohrozená a politiky v oblasti klímy a životného prostredia sú čoraz viac inštrumentalizované a podliehajú dezinformáciám¹⁴. Zároveň môže zelená transformácia v mnohých krajinách viesť k väčšej nezávislosti a rastu. Úspešný prechod na udržateľný rast poskytuje aj Európe príležitosť súčasne posilniť strategickú autonómiu a konkurencieschopnosť Únie, najmä prostredníctvom rozvoja čistých technológií.

2.2. Výzvy špecifické pre EÚ

Súčasná snaha o hospodársku konkurencieschopnosť a strategickú autonómiu Na základe skúseností z nedávnych kríz sa rôzne hospodárstva vrátane EÚ aktívne usilujú o strategickú autonómiu s cieľom zabezpečiť svoju dlhodobú hospodársku bezpečnosť¹⁵. Zároveň sa EÚ v záujme riešenia globálnych výziev snaží zvýšiť konkurencieschopnosť v kľúčových odvetviach. Obe priority sú pre odolnosť nevyhnutné: Bezpečnosť a otvorená strategická autonómia Európy bude viac ako kedykoľvek predtým závisieť od našej schopnosti inovovať a konkurovať ostatným svetovým ekonomikám, najmä v oblasti emisne neutrálnych a digitálnych technológií. Preto sa Európa musí snažiť v oboch uvedených oblastiach, aby vybudovala skutočnú odolnosť. Otvorená strategická autonómia chráni EÚ pred vonkajšími

¹⁰ Biscop, S. *This is not a new world order. Europe rediscovers geopolitics from Ukraine to Taiwan* (Nie je to nový svetový poriadok. Európa znovuobjavuje geopolitiku od Ukrajiny po Taiwan), 2024.

¹¹ Európska environmentálna agentúra, *Economic losses from weather- and climate-related extremes in Europe* (Ekonomické straty spôsobené extrémnymi javmi súvisiacimi s počasím a klímou v Európe), 2024, <https://www.eea.europa.eu/en/analysis/indicators/economic-losses-from-climate-related>.

¹² <https://forest-fire.emergency.copernicus.eu/apps/effis.statistics/seasonaltrend>.

¹³ Európska environmentálna agentúra, *European Climate Risk Assessment* (Európske posúdenie klimatických rizík), 2024. Nedávne zhodnotenie analytickej práce vykonávanej v Európskej únii a doterajších politických reakcií nájdete v [správe o monitorovaní rizík súvisiacich s klímou pre finančnú stabilitu](#), C(2024) 4372 final.

¹⁴ Medzinárodný panel pre informačné prostredie, *Information integrity about climate science: a systematic review* (Integrita informácií o klimatológii: systematický prehľad), 2025, <http://doi.org/10.61452/BTZP3426>.

¹⁵ Európska komisia, *Shaping and securing the EU's open strategic autonomy by 2040 and beyond* (Formovanie a zabezpečenie otvorenej strategickej autonómie EÚ do roku 2040 a po ňom), 2021, <https://data.europa.eu/doi/10.2760/877497>.

otrasmi a závislosťami, zatiaľ čo konkurencieschopnosť je hnacou silou inovácií a hospodárskej sily potrebnej na adaptáciu, vedenie a prosperitu v rýchlo sa meniacom svete.

V globálnom hospodárskom systéme, ktorý je zaťažený geopolitickou konkurenciou, obchodným napätím a rastúcou úrovňou verejného dlhu, musí EÚ do svojich hospodárskych politík systematickejšie začleňovať úvahy o bezpečnosti a strategickej autonómii. Snaha o dosiahnutie konkurencieschopnosti a zároveň strategickej autonómie si vyžaduje pozorné koncipovanie politík, pretože opatrenia na zvýšenie autonómie môžu znamenať počiatočné náklady alebo štrukturálne úpravy a potenciálne zníženie krátkodobej efektívnosti. Dynamický svetový vývoj a nadmerné strategické závislosti takisto opätovne upriamili pozornosť na využívanie verejného obstarávania (vrátane spoločného obstarávania a preferenčného obstarávania EÚ) ako politického nástroja na rozšírenie otvorenej strategickej autonómie a udržanie úsilia o dekarbonizáciu priemyslu¹⁶.

Nadmerná závislosť od kľúčových služieb poskytovaných subjektmi mimo EÚ v odvetviach, ako sú digitálne a finančné služby, vystavuje EÚ rizikám vrátane zraniteľnosti v oblasti bezpečnosti údajov, narušenia služieb, špionáže a hospodárskeho nátlaku. To je obzvlášť dôležité v prípade digitálnych služieb, na ktoré sa vzťahujú sieťové účinky, ktoré majú tendenciu obmedzovať hospodársku súťaž¹⁷. Napríklad približne 70 %¹⁸ cloudovej infraštruktúry EÚ kontrolujú tri americké spoločnosti: Amazon Web Services, Microsoft a Google.

Energetická bezpečnosť je hlavným stavebným prvkom odolného, nadčasového a konkurencieschopného hospodárstva, najmä vzhľadom na to, že v roku 2023 bude EÚ dovážať 58 % svojej energie¹⁹. Urýchlenie prechodu na čistú energiu je preto nevyhnutné nielen na dosiahnutie cieľov v oblasti klímy, ale aj ako strategický imperatív na zníženie závislosti od dovozu fosílnych palív a na ochranu EÚ pred geopolitickými otrasmi, akým čelí napríklad v dôsledku využívania energie ako zbrane zo strany Ruska. Posilnením energetickej bezpečnosti by EÚ mohla v rokoch 2031 až 2050 znížiť výdavky na dovoz fosílnych palív o 2,8 bilióna EUR v porovnaní s priemerom v rokoch 2011 – 2020. Investíciami do domácej čistej energie a energetickej účinnosti EÚ posilňuje svoju autonómiu a buduje odolnejší nízkonákladový energetický systém pre budúcnosť. Tento prechod však vytvára aj nové závislosti, a to v prípade samotných produktov čistých technológií, kde priemyselnú výrobu ovládajú iní globálni hráči, ako aj v prípade rozširujúceho sa zoznamu a množstiev²⁰ kritických surovín, ktoré sa v týchto produktoch používajú, pokiaľ sa vyrábajú v EÚ alebo inde (pozri rámček 1)²¹.

¹⁶ Nicoli, F., *Mapping the road ahead for EU public procurement reform* (Nastavenie smeru reformy verejného obstarávania v EÚ), 2025, <https://www.bruegel.org/first-glance/mapping-road-ahead-eu-public-procurement-reform>.

¹⁷ Montero, J., Finger, M., *The rise of the new network industries: regulating digital platforms* (Vzostup nových sieťových odvetví: regulácia digitálnych platforiem), 2021.

¹⁸ [June -2024_BDO_Market-research_IaaS_PaaS.pdf](#).

¹⁹ Eurostat, [Pohľad na energetiku v Európe – vydanie 2025\) – Interaktívne publikácie – Eurostat](#).

²⁰ Počet kritických surovín identifikovaných EÚ sa zvýšil zo 14 v roku 2011 na 34 v roku 2023.

²¹ V rámčekoch použitých v správe sú znázornené nové relevantné signály zmien, ktoré vyplývajú z procesu mapovania trendov riadeného systémom ESPAS (<https://espas.eu/horizon.html>).

Rámček 1. Na obzore: éra možnej novej dominancie v oblasti surovín a čistých technológií

Zintenzívňujúca sa globálna súťaž o kritické zdroje a podiel na trhu s čistými technológiami spolu s transakčnejším prístupom k medzinárodným vzťahom by mohli podporiť nové aliancie medzi štátnymi a súkromnými aktérmi zamerané na vybudovanie dominancie špecifických zdrojov alebo technológií podobnej organizácii OPEC. Takáto kontrola môže spôsobiť výraznú infláciu cien a obmedziť prístup k základným materiálom, čo predstavuje vážnu výzvu pre strategickú autonómiu EÚ a prechod na čistú energiu. V reakcii na to sa môže klásť čoraz väčší dôraz na inovácie v oblasti postupov obehového hospodárstva a pokročilých ťažobných technológií vrátane

Kritické suroviny zohrávajú ústrednú úlohu aj v iných strategických odvetviach EÚ, ako sú obrana, civilná bezpečnosť, zdravotníctvo a automobilový priemysel. Narušenie ich dodávateľských reťazcov, či už v dôsledku sankcií, geopolitického nátlaku alebo pašovania surovín zločineckými organizáciami²², by mohlo mať pre EÚ značné nepriaznivé dôsledky. Závislosť Únie od dovozu týchto materiálov v kombinácii s často vysokou koncentráciou dodávok v niekoľkých krajinách v rámci hodnotového reťazca (pri ťažbe aj spracovaní) predstavuje vážne hospodárske a bezpečnostné riziká, najmä vzhľadom na to, že od roku 2009 možno zaznamenať viac ako päťnásobný nárast vývozných obmedzení na priemyselne suroviny²³. Tieto závislosti môže znížiť posilnenie obehového hospodárstva v EÚ.

Vyváženie prístupu k technológiám: kľúč k uvoľneniu budúcej konkurencieschopnosti, ale vyžaduje si riadenie súvisiacich rizík Technológie majú transformačný potenciál: od podpory zelenej a digitálnej transformácie alebo zdravotnej starostlivosti až po zvýšenie produktivity a konkurencieschopnosti a posilnenie bezpečnosti. Zvládnutie technológií budúcnosti, od základných vedeckých poznatkov až po ich plné operačné nasadenie, je preto silným geopolitickým, hospodárskym a spoločenským aktívom, a teda aj odolnosťou. Ich prijatie a formovanie v EÚ je základom našej budúcej konkurencieschopnosti. Technológiami sa zabezpečujú najmodernejšie možnosti riadenia a umožňujú sa účinná ochrana a obrana pred nekalými štátnymi a neštátnymi aktérmi.

Sú však potrebné dobre ciele ochranné opatrenia, aby sa zabránilo potenciálnym systémovým rizikám pre bezpečnosť, práva občanov a pracovníkov, súkromie, klímu a životné prostredie, ako aj pre demokraciu, dôveru a sociálnu a územnú súdržnosť. Už teraz sme svedkami rýchleho a exponenciálneho prenikania nových technológií na trh, ktoré do veľkej miery poháňa hŕstka najväčších svetových spoločností. V nasledujúcom desaťročí sa okrem toho presadí mnoho nových technológií: kvantové technológie, biotechnológie, neurotechnológie a pokročilé materiály alebo robotika, pričom každá z nich prináša rozsiahle príležitosti, ale aj akútne riziká. Potenciálne využitie niektorých ďalších, ako je napríklad solárne geoinžinierstvo (alebo modifikácia slnečného žiarenia)²⁴, je veľmi sporné (pozri rámček 2).

²² Európska komisia, *Emerging risks and opportunities for EU internal security stemming from new technologies* (Nové riziká a príležitosti pre vnútornú bezpečnosť EÚ vyplývajúce z nových technológií), 2025, <https://data.europa.eu/doi/10.2760/9617320>.

²³ OECD (2025), *OECD supply chain resilience review: navigating risks* (Preskúmanie odolnosti dodávateľského reťazca OECD: prekonávanie rizík), <https://doi.org/10.1787/94e3a8ea-en>.

²⁴ Európska komisia, Skupina hlavných vedeckých poradcov, *Solar radiation modification* (Modifikácia slnečného žiarenia), 2024, <https://data.europa.eu/doi/10.2777/391614>.

Rámček 2: Na obzore: globálne riadenie na preskúmanie solárneho geoinžinierstva

Napriek celosvetovému úsilíu sa nepriaznivé účinky zmeny klímy nebezpečne stupňujú. V tejto súvislosti bol navrhnutý súbor technológií modifikácie slnečného žiarenia, známych aj ako solárne geoinžinierstvo. Ich cieľom by bolo znížiť globálne otepľovanie zvýšením odrazu slnečného svetla späť do vesmíru. Potenciálne prínosy týchto technológií sú veľmi neisté, vyvolávajú však aj rôzne obavy týkajúce sa distribučných účinkov alebo škodlivého využívania. V súčasnosti neexistuje žiadny medzinárodný rámec, ktorým by sa upravoval ich výskum, testovanie alebo zavádzanie. Niektoré štáty však majú potrebné kapacity a mohli by ich otestovať, napríklad vstrekaním stratosférického aerosólu. Iné krajiny, ako napríklad Spojené kráľovstvo, výrazne investujú do výskumu modifikácie slnečného žiarenia, čím získavajú vedomosti a skúsenosti ako základ pre budúce kompromisy založené na faktoch a úlohu v medzinárodnom rozhodovaní.

Umelá inteligencia (AI) sa považuje za technológiu so všeobecným využitím, ktorá má ďalekosiahle dôsledky pre všetky oblasti ľudskej činnosti. Napomáha vedecké objavy – ako je vidieť na inováciách v oblasti materiálov alebo ich potenciáli pre kvantovú výpočtovú techniku, transformácii priemyselnej výroby, zdravotnej starostlivosti²⁵, optimalizácii zásobovania energiou²⁶ i v rôznych iných aspektoch ľudského života vrátane potenciálneho zvýšenia produktivity, ale aj narušenia trhu práce²⁷. Umelú inteligenciu možno považovať za multiplikátor síl poskytujúci vedomosti a schopnosti – vrátane kritickej infraštruktúry, vyspelých biologických zbraní, kybernetických spôsobilostí alebo autonómneho dohľadu – ktoré boli kedysi výhradnou doménou vlád alebo expertov²⁸. Len zriedkavo sa stáva, že by sa technológia tak rýchlo ujala. Trhová dominancia a vplyv niekoľkých globálnych aktérov, od určovania výskumných programov až po politické smerovanie, stiera hranice medzi komerčnými a verejnými aktérmi a priestormi. To si vyžaduje naliehavú reflexiu rôznych scenárov vrátane tých extrémnych a poskytuje jasné zdôvodnenie pre rozhodné politické kroky.

Inovačný model EÚ podporuje myšlienku, že údaje vytvorené v spoločnosti – či už osobné alebo priemyselné – by mali byť prístupné na produktívne, interoperabilné použitie za jasných etických podmienok. Regulačný prístup EÚ navyše bráni nekontrolovanému prístupu k údajom o Európanoch. Tento model môže zároveň brániť inováciám a vstupu na trh a čelí problémom s financovaním a zavádzaním. Podnikatelia v EÚ sa napríklad často spoliehajú na bankové financovanie a majú obmedzenejší prístup k vlastnému imaniu alebo iným formám rizikového kapitálu, pričom rizikový kapitál sa viac spája s vývojom prevratných technológií, ktoré môžu podporiť inovácie a stimulovať hospodársky rast²⁹.

Vzhľadom na čoraz rýchlejší technologický vývoj nadobúda na význame posilňovanie inovačného modelu EÚ založeného na hodnotách v porovnaní s modelom, ktorý je riadený trhom v USA alebo štátom v Číne³⁰. Kľúčovou výzvou pri snahe o podporu inovácií, ktoré sú

²⁵ Svetová zdravotnícka organizácia, *Artificial Intelligence for Health* (Umelá inteligencia pre zdravie), 2024, <https://www.who.int/publications/m/item/artificial-intelligence-for-health>.

²⁶ Medzinárodná energetická agentúra, *Energy and AI* (Energia a umelá inteligencia), 2025, <https://www.iea.org/reports/energy-and-ai>.

²⁷ Centrum pre budúce generácie, *Preparing for AI labour shocks should be a resilience priority for Europe* (Príprava na pracovné otrasy spôsobené umelou inteligenciou by mala byť pre Európu prioritou v oblasti odolnosti), 2025, <https://cfg.eu/ai-labour-shocks/>.

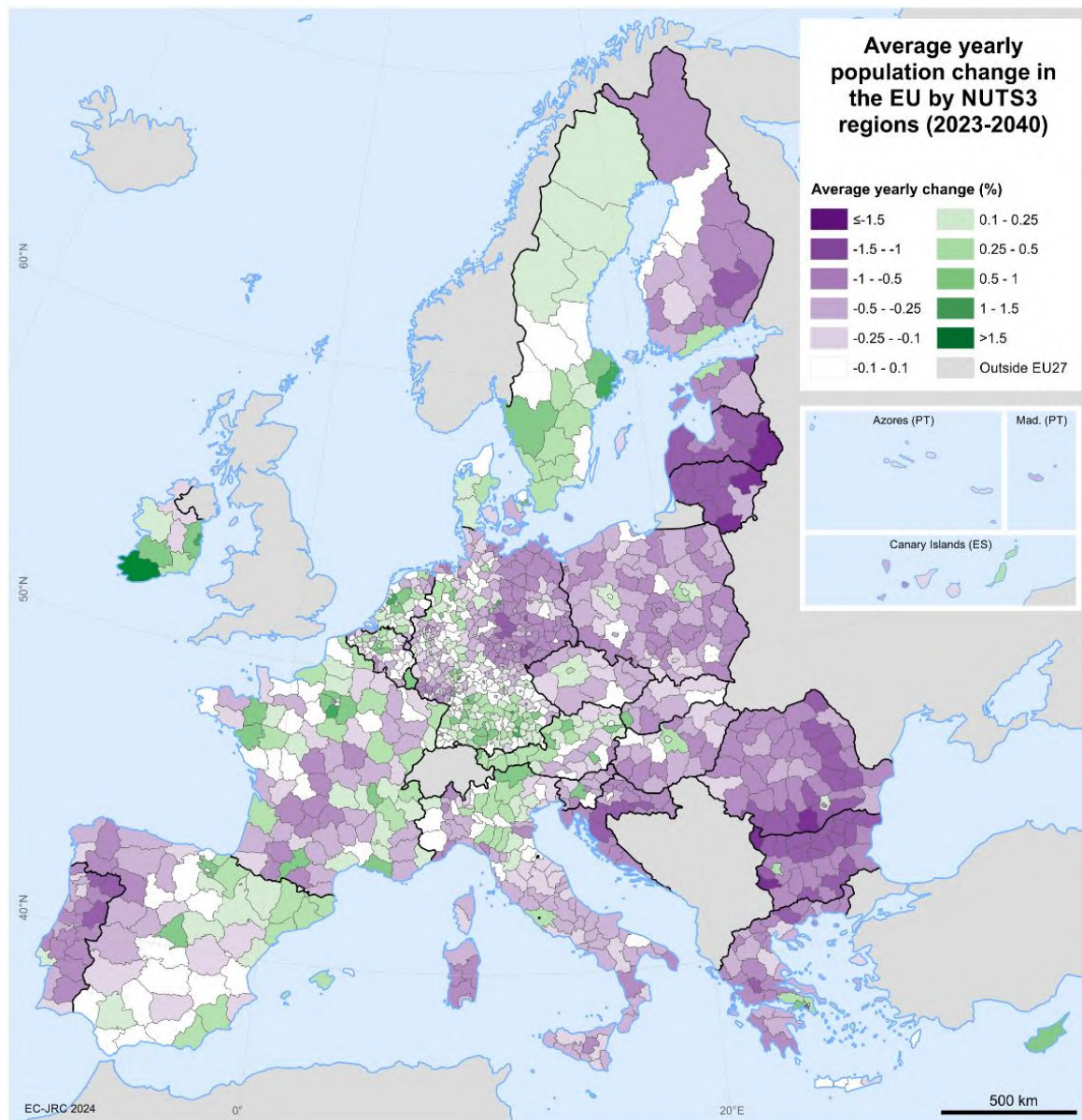
²⁸ Amodei, D. *Machines of Loving Grace* (Stroje milosrdenstva), 2024.

²⁹ Európska centrálna banka, *Capital markets union: a deep dive – five measures to foster a single market for capital* (Únia kapitálových trhov: podrobný rozbor – päť opatrení na podporu jednotného trhu s kapitálom), 2024, <https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/scpops/ecb.op369~246a103ed8.en.pdf>.

³⁰ Bradford, A., *Digital empires. The global battle to regulate technology* (Digitálne impériá. Globálny boj o reguláciu technológií), 2023.

eticky podložené a globálne konkurencieschopné, je roztrieštenosť riadenia technológií a súvisiacich politík EÚ medzi EÚ a jej členskými štátmi.

Obrázok 2: Zmeny počtu obyvateľov EÚ do roku 2040³¹

Blahobyť obyvateľov a odolnosť spoločnosti pod tlakom. Blahobyť obyvateľov EÚ patrí medzi hlavné ciele Únie. Kvalita a celkové prežívanie života, vzdelanie a zručnosti, práca, duševné a fyzické zdravie i životné prostredie majú svoju vlastnú hodnotu. Tvoria takisto základ odolnosti spoločnosti – schopnosti ľudí prekonávať narušenia a transformácie. V tejto súvislosti je európsky model jednou z našich hlavných predností. Mnohé krajiny EÚ patria medzi najšťastnejšie miesta na svete³² a Európania sa v porovnaní s inými časťami sveta tešia jednej z najnižších úrovní nerovnosti. Tento model je však pod tlakom: rovnosť je stále nerovnomerná a úplné začlenenie stále nedosiahnuteľné. Zachovanie európskeho sociálneho

³¹ Európska komisia, *Outlook and demographic perspectives for EU's rural regions. A modelling-based exercise* (Výhľad a demografické perspektívy vidieckych regiónov EÚ. Cvičenie založené na modelovaní), 2025.

³² *World Happiness Report* (Správa o šťastí vo svete) 2025, <https://worldhappiness.report/ed/2025/>.

štátu si vyžaduje udržateľné verejné financie a produktívne a konkurencieschopné hospodárstvo.

Demografické zmeny, ktoré sa často prehliadajú, budú mať v budúcnosti veľmi významný dominový efekt. Európania žijú dlhšie. Priemerná dĺžka života sa od roku 2002 zvýšila o takmer štyri roky a v súčasnosti je 81,4 roka. Zdravá dlhovekosť ponúka rôzne príležitosti, ale aj výzvy, najmä v spojení so súbežným poklesom pôrodnosti³³; EÚ bude mať do roku 2040 o 17 miliónov obyvateľov v produktívnom veku menej ako v roku 2023³⁴. To ovplyvní našu konkurencieschopnosť a výrazne zaťaží trh práce a verejné rozpočty vrátane schopnosti zdanenia práce generovať dostatočné príjmy³⁵. Problém je umocnený predpokladanými výraznými regionálnymi rozdielmi v úbytku obyvateľstva s ostrými kontrastmi medzi mestskými a vidieckymi oblasťami, najmä tými, ktoré sú vzdialenejšie (pozri obrázok 2).

Globálny vývoj zvýši tlak na migračné toky do EÚ – najmä z Afriky, kde sa podľa prognóz v rokoch 2017 až 2035 zvýši počet obyvateľov z 1,2 miliardy na 1,8 miliardy, pričom približne polovica obyvateľstva bude mladšia ako 21 rokov³⁶. EÚ bude vzhľadom na demografický vývoj potrebovať legálnu migráciu a súčasne bude musieť bojovať aj proti neoprávnenej migrácii. Spoločne to ponúka možnú politickú cestu na zosúladenie potrieb na pracovných trhoch EÚ s talentami zo zahraničia³⁷. Obraz migrácie je však zložitý vzhľadom na nestálosť trendov legálnej aj nelegálnej migrácie, ako aj potreby trhu a vzhľadom na to, že ide o politicky citlivý problém, ktorý si vyžaduje diskusiu založenú na faktoch a zmiernenie polarizácie³⁸.

Z regionálneho hľadiska sa rozdiely v EÚ zväčšujú a sú čoraz zložitejšie³⁹. Čelíme aj vzniku „geografie nespokojnosti“⁴⁰, keďže hospodársky prínos nie sú rovnomerne rozdelený. Technologický pokrok a vplyvy zmeny klímy môžu tento obraz ešte viac skomplikovať a prispieť k prerozdeleniu priemyslu.

V oblasti zdravotníctva patria medzi dlhodobé výzvy požiadavky na systémy zdravotnej starostlivosti a starostlivosti o starších ľudí, ktoré sa znásobujú nedostatkom pracovnej sily a požadovaných zručností a vplyvmi zmeny klímy. Obzvlášť znepokojujúci je nárast izolácie a osamelosti⁴¹ a extrémny nárast problémov s duševným zdravím medzi mladými ľuďmi⁴²,

³³ Eurostat, https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Fertility_statistics&action=stateexpand&lang=sk.

³⁴ Európsky systém strategických a politických analýz (ESPAS), *Choosing Europe's future. Global trends to 2040* (Voľba budúcnosti Európy. Globálne trendy do roku 2040), 2024, <https://data.europa.eu/doi/10.2760/180422>.

³⁵ Európska komisia, *Annual report on taxation 2025 – Review of taxation policies in the EU Member States* (Výročná správa o zdaňovaní 2025 – Prehľad daňových politik v členských štátoch EÚ), 2025, <https://data.europa.eu/doi/10.2778/6367826> a *2024 Ageing Report. Economic and Budgetary Projections for the EU Member States* (Správa o starnutí obyvateľstva z roku 2024. Hospodárske a rozpočtové prognózy pre členské štáty EÚ).

³⁶ Správa ESPAS (2024), op. cit.

³⁷ <https://population-europe.eu/research/policy-insights/labour-markets-rescue-policy-pathways-forward>.

³⁸ Európska komisia, *Navigating migration narratives* (Orientácia v naratívoch o migrácii), 2025, <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC142039>.

³⁹ Správa ESPAS (2024), op. cit.

⁴⁰ Európska komisia, *Single Market economics briefs* (Ekonomické prehľady jednotného trhu), https://single-market-economy.ec.europa.eu/publications/single-market-economics-briefs_en?prefLang=sk.

⁴¹ Schnepf, S.V. et al. (eds.), *Loneliness in Europe. Determinants, risks, interventions* (Osamelosť v Európe. Determinanty, riziká, intervencie), Population Economics.

⁴² Svetová zdravotnícka organizácia, <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/adolescent-mental-health>.

častočne v dôsledku škodlivých účinkov sociálnych médií⁴³, ako aj rastúcej miery neprenosných ochorení.

Odolnosť a blahobyt sú spojené aj so zdravím planéty⁴⁴. Existujú synergie medzi opatreniami v oblasti klímy, vody a životného prostredia, ako aj medzi nimi a ďalšími prioritnými oblasťami politiky. Napríklad zdravé ekosystémy, ako sú sladkovodné útvary alebo oceán, lesy alebo rašeliniská, patria medzi najúčinnéjšie úložiská uhlíka a pomáhajú tmiť rastúce vplyvy zmeny klímy, ako sú prietrže mračen a dlhotrvajúce suchá. Konanie v súlade s prírodou prispieva k bezpečnosti a hospodárskej prosperite⁴⁵; napríklad zmierňovanie zmeny klímy a adaptácia na ňu pomáha potláčať pandémie a podporuje potravinovú bezpečnosť. Systémový a nadčasový prístup k adaptácii na zmenu klímy môže pomôcť dosiahnuť viaceré ciele: napr. odolnosť infraštruktúry a budov voči klimatickým aj iným rizikám⁴⁶. Kritické služby ekosystému, ako je čistá voda, pôda alebo vzduch, majú zásadný význam nielen pre ľudí, ale aj pre hospodárstvo⁴⁷.

Napriek tomu zostáva ešte veľa naliehavých výziev, pokiaľ ide o využitie týchto synergií. Hoci je EÚ na dobrej ceste k splneniu svojho cieľa znížiť do roku 2030 emisie o 55 %, pokrok pri dosahovaní environmentálnych cieľov EÚ je stále nedostatočný⁴⁸. Zároveň sa zviditeľnilo potenciálne napätie medzi politikami udržateľnosti a sociálnou spravodlivosťou, čo zvyšuje potrebu podporovať obyvateľov a miesta, ktoré sú najviac postihnuté.

Objavujú sa aj nové príležitosti pre zdravie planéty. Napríklad by sa mohlo výrazne rozšíriť naše chápanie ekosystémov (pozri rámček 3), čo by sa dalo využiť na zmenu celého systému a na začlenenie biodiverzity medzi prierezové politické priority. V celosvetovom meradle by mohla vznikajúca „geopolitika biodiverzity“ pomôcť presunúť pozornosť na uznanie hodnoty vzácnych prírodných zdrojov a ich trvalo udržateľné využívanie, a nie zneužívanie⁴⁹.

⁴³ Haidt, J., *The Anxious generation. How the great rewiring of childhood is causing an epidemic of mental illness* (Úzkostná generácia. Ako veľká zmena v detstve spôsobuje epidémiu duševných chorôb), 2024.

⁴⁴ Program OSN pre životné prostredie, *Navigating new horizons. A global foresight report on planetary health and human wellbeing* (Orientácia v nových obzoroch. Globálna výhľadová správa o zdraví planéty a ľudskom blahobyt), 2024.

⁴⁵ Univerzita OSN, *Interconnected disaster risks: turning over a new leaf* (Prepojené riziká katastrof: obrat k novému začiatku), 2025.

⁴⁶ Európska environmentálna agentúra, *European Climate Risk Assessment* (Európske posúdenie klimatických rizík), 2024.

⁴⁷ Pozri napr. Dechezleprêtre, A. a V. Vienne, *The impact of air pollution on labour productivity: Large-scale micro evidence from Europe* (Vplyv znečistenia ovzdušia na produktivitu práce: rozsiahle mikroúdaje z Európy), *OECD Science, Technology and Industry Working Papers*, č. 2025/14, <https://doi.org/10.1787/318cb85f-en>.

⁴⁸ Európska environmentálna agentúra, *European Union 8th Environment Action Programme – Monitoring report on progress towards the 8th EAP objectives* (8. environmentálny akčný program Európskej únie – monitorovacia správa o pokroku pri dosahovaní cieľov 8. environmentálneho akčného programu), 2025.

⁴⁹ Európska komisia, *The EU environmental foresight system (FORENV) – Final report of 2023-24 annual cycle – Emerging risks and opportunities for biodiversity protection and ecosystem services in the context of economic and societal challenges* [Systém environmentálneho prognózovania EÚ (FORENV) – Záverečná správa ročného cyklu 2023 – 2024 – Vznikajúce riziká a príležitosti pre ochranu biodiverzity a ekosystémové služby v kontexte hospodárskych a spoločenských výziev], 2025, <https://data.europa.eu/doi/10.2779/9033877>.

Rámček 3: Na obzore: pochopenie tmavej biosféry a hlbokomorských ekosystémov

Keďže čelíme zhoršujúcej sa degradácii ekosystémov a kritických služieb, ktoré poskytujú, vedecká pozornosť sa obracia na menej preskúmané územia. Pod svetovým povrchom sa nachádza hlboký oceán a „tmavá biosféra“ v zemskej pôde a kôre s mikróbmami, ktoré produkujú také množstvo „tmavého kyslíka“ (vznikajúceho v hlbokom oceáne a podpovrchových vrstvách bez prístupu svetla), že ich globálny význam je porovnateľný s dažďovými pralesmi. Nový výskum sa zameriava na to, čo by tieto podzemné zdroje mohli znamenať pre zmiernenie zmeny klímy, biodiverzitu a poskytovanie základných služieb. Ďalšou novou oblasťou sú ekosystémy hlbokého oceánu a ich potenciálne revolučné dôsledky pre biotechnológiu, odolnosť voči zmene klímy a medicínu. Budúce opatrenia by mohli zahŕňať napr. vytvorenie vertikálnych ochranných zón a „neviditeľných“ rezervácií, ktoré by boli súčasťou budúcich cieľov v oblasti biodiverzity. Pokročilé prieskumné technológie by mohli urýchliť vedecké objavy a zvýšiť tlak na využívanie hlbokomorského prostredia (napr. v prípade kritických surovín), čo si vyžaduje preventívny

Naša demokracia a základné hodnoty sú ohrozené. Európania považujú demokraciu a správu vecí verejných (41 %) za oblasť, ktorá má najväčší význam pre odolnosť⁵⁰. V porovnaní s inými systémami majú zdravé demokracie zabudovanú odolnosť spojenú s prispôsobivosťou, podporou verejnosti, zodpovednosťou a samoregulačnými mechanizmami. Napriek tomu môžu byť bez silných ochranných mechanizmov náchylné k oslabeniu, pričom opätovná demokratizácia nie je jednoduchá, a to ani po volebných zmenách, ktoré sľubujú zvrátiť úpadok demokracie⁵¹. Demokracia v EÚ je zároveň pod vonkajším a vnútorným tlakom: od podkopávania právneho štátu a slobody médií, útokov na občiansku spoločnosť, špionážneho softvéru, zahraničnej manipulácie s informáciami, zasahovania a dezinformácií až po zasahovanie do volieb. Sme svedkami čoraz väčšieho presadzovania protidemokratických naratívov a postojov, a to aj medzi mladými ľuďmi, a zneužívania spoločenskej, politickej, hospodárskej a technologickej zraniteľnosti.

Hoci nie každá z týchto hrozieb je nová, zväčšil sa ich rozsah a otvorenosť. Názory obyvateľov čoraz viac formujú personalizované zdroje založené na algoritmoch, ktoré obmedzujú spoločný priestor pre demokratickú diskusiu založenú na zdieľaných skutočnostiach a faktoch. 42 % mladých Európanov sa pri získavaní správ spolieha najmä na TikTok, Instagram alebo YouTube⁵². Sociálne médiá prehlbujú ideologické komnaty ozvien a podporujú polarizáciu, pričom algoritmy uprednostňujú rozdeľujúci obsah. Zdá sa, že medzi mladými ženami a mužmi vzniká politická a ideologická priepasť⁵³. Vidíme aj účinky novej globálnej oligarchie, keď niekoľko technologických miliardárov čoraz viac ovplyvňuje politiku. Hoci má umelá inteligencia potenciál zvýšiť efektívnosť, transparentnosť a inkluzívnosť demokratických procesov, manipulačné kampane využívajúce deepfakes alebo falošné správy generované umelou inteligenciou už dokážu oslabiť vlády, znížiť dôveru, destabilizovať trhy alebo ovplyvniť voľby (pozri rámček 4). Ilustruje to zahraničné zasahovanie a zneužívanie platforiem sociálnych médií na dezinformácie počas nedávnych volieb v niektorých členských štátoch. Rýchly a nekontrolovaný technologický rozvoj môže len ďalej skomplikovať výzvu, ktorú predstavujú dezinformácie.

⁵⁰ Európska komisia, *Resilience: The future of Europe as seen by EU citizens - Thematic analysis of the future stories shared through the #OurFutures initiative* (Odolnosť: budúcnosť Európy z pohľadu občanov EÚ – tematická analýza príbehov o budúcnosti zdieľaných v rámci iniciatívy #OurFutures), 2025.

⁵¹ Európske centrum pre demokraciu, *How to strengthen democratic resilience. Five lessons for democratic renewal* (Ako posilniť demokratickú odolnosť. Päť lekcii pre demokratickú obnovu), 2024, <https://europeandemocracyhub.epd.eu/how-to-strengthen-democratic-resilience/>.

⁵² Eurobarometer: prieskum medzi mládežou 2024, Európsky parlament 2025.

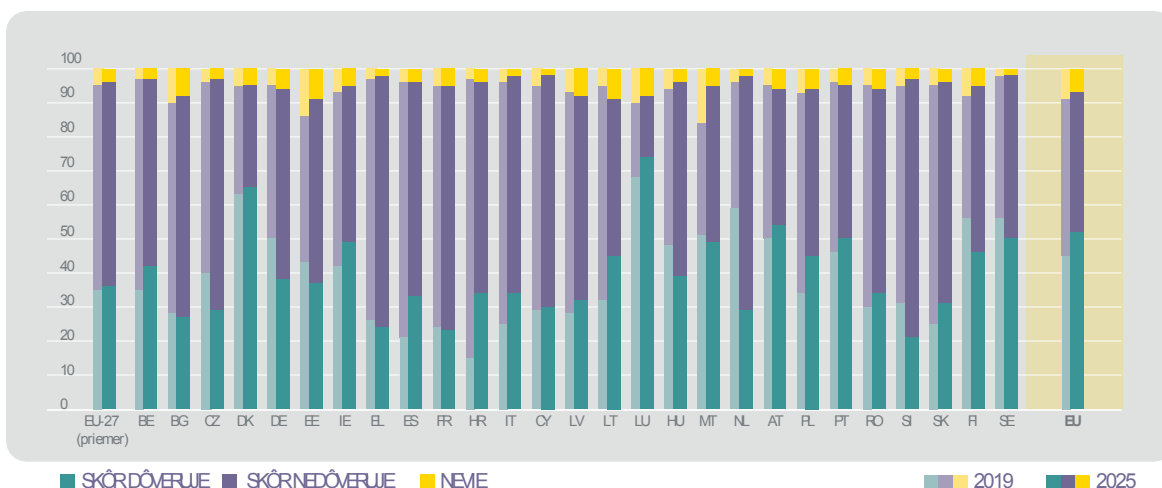
⁵³ Pozri napr. Berland, O. a Leroutier, M., *The gender gap in carbon footprints: determinants and implications* (Rodové rozdiely v uhlíkovej stope: determinanty a dôsledky), Grantham Research Institute on Climate Change and the Environment, 2025, pracovný dokument č. 424.

Rámček 4: Na obzore: speňaženie myšlienok

Technologický pokrok takisto otvára diskusiu o tom, aké osobné a citlivé údaje by sa mohli v budúcnosti využívať na politické účely. V niektorých prípadoch by mohlo ísť o nervové údaje generované našim nervovým systémom, napríklad zozbierané biometrickými nositeľnými zariadeniami. Pokročilé veľké jazykové modely AI už dokážu zohľadniť emócie; na základe nervových údajov by mohli podstatne zvýšiť svoju schopnosť riešiť emocionálne potreby. Algoritmy v súčasnosti dokonca dokážu predpovedať, aký obsah sa bude „superširoť“ v sociálnych médiách. Spojenie týchto vedomostí s nervovými údajmi by mohlo otvoriť dvere k nevidaným možnostiam riadenia aj politického správania na úrovni jednotlivcov a spoločností. To otvára diskusiu o možnej potrebe rozšíriť práva na súkromie na iné oblasti, ako sú napríklad nervové údaje,

Napriek tomu nie je situácia úplne bezútešná, ak berieme dôveru vo vládu ako ukazovateľ zdravia demokracie. 52 % Európanov skôr dôveruje EÚ, čo je najvyšší výsledok od roku 2007 (pozri obrázok 3). Medzi mladými ľuďmi (15 – 24 rokov) je táto úroveň ešte vyššia – 59 %.

Obrázok 3: Dôvera v národnú vládu a EÚ (2019 a 2025)⁵⁴

Korene demokratickej odolnosti a obnovy sú v sociálnej súdržnosti, v inštitucionálnych mechanizmoch brzd a protiváh a v inováciách na zlepšenie demokracie⁵⁵. EÚ má páky na to, aby vo všetkých týchto otázkach dôsledne konala prostredníctvom svojich politík a nástrojov.

3. CESTA K ODOLNEJ EÚ V ROKU 2040: OBLASTI ČINNOSTÍ

EÚ musí vychádzať z rôznych nedávnych európskych iniciatív týkajúcich sa odolnosti a pokračovať vo formulovaní kombinácie politík na základe koherentného a komplexného prístupu s cieľom vybudovať hospodársku, spoločenskú, environmentálnu a politickú odolnosť. To si vyžaduje prístup všetkých zložiek vládnucej štruktúry, ako aj dôsledné podrobenie politík EÚ „záťažovým testom“ v záujme súčasnej a budúcej odolnosti. Čo je ešte dôležitejšie, vzhľadom na existujúce výzvy, ako aj na víziu

⁵⁴ Štandardné Eurobarometre, jeseň 2019 a jar 2025.

⁵⁵ Európske centrum pre demokraciu, *A new dynamic of democratic resilience?* (Nová dynamika demokratickej odolnosti?), 2025, <https://europeandemocracyhub.epd.eu/a-new-dynamic-of-democratic-resilience/>.

väčšej Únie, EÚ musí uskutočniť potrebné reformy s cieľom zaručiť viacúrovňové inštitucionálne usporiadanie a mechanizmy, ktoré jej nielen umožnia efektívne fungovať, ale aj zabezpečia, že dokáže prijímať odvážne rozhodnutia, podľa potreby rozšírením hlasovania kvalifikovanou väčšinou. EÚ takisto potrebuje viacročný finančný rámec, ktorý by zodpovedal jej prioritám, bol cielenejší, jednoduchší a účinnejší⁵⁶. Inštitúcie EÚ musia zabezpečiť odolnú, modernú a efektívnu verejnú správu, ktorá bude schopná plniť naše politické priority v náročných podmienkach.

V tejto správe sú navrhnuté hlavné oblasti činnosti, ktoré môžu mať významný pozitívny vplyv a v ktorých môžu EÚ a jej členské štáty konať.

Hlavná oblasť 1: Vypracovanie ucelenej globálnej vízie pre EÚ

EÚ musí využiť svoju pozíciu silného, stabilného a dôveryhodného partnera doma i vo svete, založenú na jej základných hodnotách a cieľoch. EÚ musí jasnejšie vyjadrovať svoje názory a dôraznejšie obhajovať svoj osobitný model. To si vyžaduje vypracovanie jasnej strategickej koncepcie EÚ, ktorá bude v súlade s našimi základnými zásadami a bude slúžiť na formovanie vnútorných politík, orientáciu na globálnej scéne a posilnenie medzinárodného systému založeného na pravidlách. Musí byť sprevádzaná realizáciou projektov, ktoré sú blízke ľuďom a miestam v Európe a vychádzajú z ich záujmov a európskych hodnôt. Mali by Európu predstaviť ako spoľahlivého hráča a partnera, ktorý uprednostňuje spoluprácu pred súperením, ale zároveň je schopný presadiť sa a vzdorovať tým, ktorí ohrozujú jeho záujmy. To zahŕňa aj získavanie talentov zo zahraničia v akademickom prostredí, výskume a ďalších kľúčových odvetviach, ako sú biotechnológie.

Na uplatnenie tohto prístupu by EÚ mala podporiť euro, aby získalo významnejšie postavenie na svetovej scéne, a vytvoriť stabilné regulačné prostredie, ktoré by umožňovalo prilákať investície. Pristúpenie kandidátskych krajín by malo byť prioritou pre hospodársky a geopoliticky silnejšiu Úniu. Keďže proces rozširovania EÚ sa zrýchľuje a postupná integrácia sa zintenzívňuje, kandidátske krajiny, potenciálni kandidáti a najbližší susedia EÚ by sa mali postupne začleňovať do politických iniciatív EÚ. EÚ musí nadviazať nové partnerstvá a vytvoriť aliancie založené na spoločných záujmoch, vychádzajúce zo stratégie Global Gateway, a zároveň posilniť mechanizmy na ochranu svojej energetickej a hospodárskej bezpečnosti v spojení s ochranou klímy. EÚ by mala aktívne a s koherentným prístupom formovať diskusiu o novom globálnom poriadku založenom na pravidlách a reforme multilateralizmu vrátane Organizácie Spojených národov a Svetovej obchodnej organizácie. EÚ by mala prekonať reaktívny prístup k politike susedstva formovaný krízami a namiesto toho rozvíjať dlhodobé, vzájomne prospešné partnerstvá. Tie by mohli podporiť stabilitu v jej širšom susedstve a zároveň vytvoriť spoločnú prosperitu a posilniť jej globálny vplyv.

Hlavná oblasť 2: Posilnenie vnútornej a vonkajšej bezpečnosti

EÚ a jej členské štáty spolu s kandidátskymi krajinami, najbližšími susedmi a podobne zmýšľajúcimi partnermi musia vyvinúť prístup zameraný na technológie. Tento prístup by mal využívať civilno-vojenské synergie, aby odradil aktérov so zlými úmyslami a chránil občanov, podniky a občiansku spoločnosť pred kombinovanými hrozbami pre vnútornú a vonkajšiu bezpečnosť, a to v plnom súlade s hodnotami EÚ a medzinárodným právom. Osobitná pozornosť by sa mala venovať zefektívneniu rozhodovania v krízových situáciách, ako aj rozvoju a zavádzaniu do praxe strategických nástrojov EÚ, ako sú bezpečné digitálne infraštruktúry, energetické siete, dopravné siete a infraštruktúra, vesmírna infraštruktúra a služby a systémy zhromažďovania a analýzy informácií. Malo by sa to dosiahnuť lepším využívaním úspor z rozsahu EÚ, napríklad spoločným obstarávaním, najmä v prípade

⁵⁶ Pozri návrh Komisie na viacročný finančný rámec na roky 2028 – 2034, COM(2025) 570 final.

rozsiahlych infraštruktúr a v oblasti bezpečnosti. Účinné riešenie bezpečnostných rizík si vyžaduje zvýšenú pripravenosť a pohotovosť v celom reťazci od jednotlivých občanov a miestnych civilných organizácií až po priemysel, vládne subjekty a ozbrojené sily členských štátov EÚ. Okrem toho by sa mali posilniť existujúce prognostické kapacity v oblastiach, ako je civilná bezpečnosť, riadenie hraníc a odolnosť voči katastrofám. Mala by sa posilniť spolupráca medzi EÚ a NATO, aby sa predišlo roztrieštenosti v súvislosti s bezpečnostnými výzvami. Bezpečnosť je potrebné riešiť vo všetkých kľúčových politikách a odvetviach, s integrovanou územnou perspektívou.

Hlavná oblasť 3: Využitie sily technológií a výskumu

EÚ by mala prevziať vedúcu úlohu pri vytváraní globálneho riadenia a ochranných prvkov pre technológie s vysokým vplyvom, najmä inovatívne a čisté technológie vrátane modrých technológií, a zároveň by mala zabezpečiť, aby sme mohli vybrať kritické technológie EÚ.

Aby sa využil obrovský transformačný potenciál umelej inteligencie na pozitívny prínos pre spoločnosť, EÚ a jej členské štáty musia zabezpečiť, aby sa v Európe mohla bezpečne vyvíjať hraničná umelá inteligencia a aby jej prijatie a šírenie bolo v súlade s európskymi hodnotami dôstojnosti, spravodlivosti a solidarity, pričom sa musia systematicky pripravovať na hlboké zmeny, ktoré umelá inteligencia prinesie, napríklad na trhu práce a v oblasti bezpečnosti. Stanovením globálnych noriem a vybudovaním strategickkej autonómie v kľúčovom výskume, infraštruktúrach a základných modeloch umelej inteligencie môže EÚ zabezpečiť, aby sa prevratná sila umelej inteligencie stala hnacou silou prosperity, inkluzívnosti, bezpečnosti, ochrany a demokratickej dôvery. Mala by sa zaujať pozíciu globálneho lídra pri formovaní etických a bezpečných inovácií v oblasti umelej inteligencie – presadzovať transparentnú, zodpovednú a na človeka zameranú umelú inteligenciu, systematicky posudzovať a zmierňovať systémové riziká zneužitia a nesprávneho fungovania alebo etickej nezlučiteľnosti najpokročilejších modelov umelej inteligencie.

Na to, aby EÚ mohla presadzovať svoje hodnoty, musí byť schopná ovplyvňovať spôsob, akým sa budujú technologické systémy a infraštruktúry a aké ciele optimalizujú. V tejto súvislosti nadobúda zásadný význam koordinácia s členskými štátmi, finančná podpora, zjednodušenie regulácie pre strategické projekty (ako sú bezpečné dátové centrá a najpokročilejšie európske základné modely umelej inteligencie), otvorená veda, výskumné infraštruktúry EÚ, regulačné sandboxy, transparentné normy a spoľahlivý inštitucionálny dohľad. Sľubnými príkladmi takýchto inteligentných a strategických prístupov sú gigatovárne AI ako infraštruktúra alebo Kódex všeobecnej praxe AI ako fakticky štandard pre bezpečnosť a zabezpečenie pokročilej AI.

EÚ musí takisto posilniť svoju technologickú suverenitu v kľúčových oblastiach, a to zameraním sa na strategické budúce hodnotové reťazce, budovaním svojej úlohy dôveryhodného regionálneho partnera a záťažovým testovaním politik EÚ (a členských štátov) z hľadiska ich strategických autonómnych účinkov. EÚ by mala preukázať etické a vedecky podložené vedúce postavenie v zodpovednom a preventívnom prístupe k novým kontroverzným technológiám, ako je superinteligencia alebo zdokonaľovanie človeka, pokročilý prieskum oceánov alebo modifikácia slnečného žiarenia, a to aj prostredníctvom podpory globálnych štruktúr riadenia založených na spolupráci s cieľom riešiť potenciálne riziká, prínosy a distribučné účinky. Na základe skúseností so satelitnou komunikačnou sieťou IRIS² by sa mohlo uvažovať o európskych verejno-súkromných partnerstvách v prípadoch, keď sa nové technológie zavádzajú ako verejné statky, t. j. digitálne platformy, umelá inteligencia a algoritmy vo verejných službách a zdravotníctve alebo strategická infraštruktúra vrátane na účely výskumu. EÚ musí riešiť roztrieštenosť politik v oblasti riadenia technológií. Súdržnosť na všetkých úrovniach a vo všetkých oblastiach by umožnila aktívnu identifikáciu

a riadenie potenciálnych kompromisov (napr. medzi efektívnosťou dodávateľského reťazca a strategickou autonómiou; nové digitálne technológie a spotreba energie), posilnenie synergií medzi jednotlivými oblasťami politiky (napr. priemyselná politika a bezpečnosť), ako aj intenzívnejšiu medzinárodnú spoluprácu a stanovovanie noriem s podobne zmýšľajúcimi partnermi.

Hlavná oblasť 4: Posilnenie dlhodobej hospodárskej odolnosti a príprava na otrasy na trhu práce

EÚ musí posilniť schopnosť dosiahnuť inkluzívny a udržateľný rast spolu so schopnosťou rýchlo absorbovať vonkajšie otrasy a prispôbiť sa im. Mala by sa usilovať o posilnenie a transformáciu priemyselných odvetví, aby umožnila spoločné využívanie nových technológií. EÚ by mala vypracovať komplexné posúdenie súčasných a budúcich odvetví, najmä tých, ktoré sú nevyhnutné pre jej strategickú nezávislosť, a prijať koherentné opatrenia na posilnenie svojich dodávateľských reťazcov, zdrojov (vrátane zručností), spôsobilostí, kapacít a kontroly, pričom bude zaistená hospodárska, sociálna a územná súdržnosť Únie. EÚ by sa mala pripraviť aj na očakávané narušenia a zmeny konfigurácie trhu práce, ktoré sú spôsobené rôznymi megatrendmi, od geopolitiky, ekologických a technologických transformácií až po meniaci sa charakter pracovných miest a demografiu.

EÚ a jej členské štáty musia investovať do dekarbonizácie hospodárstva EÚ a podpory globálnych opatrení na zrýchlenie prechodu na čistú energiu a zníženie emisií skleníkových plynov, ako aj do infraštruktúry svetovej úrovne a odolnej voči zmene klímy. EÚ by mala ďalej rozvíjať obehové hospodárstvo, posilňovať domácu ťažbu, výrobu a recykláciu kritických surovín a zároveň investovať do výskumu a vývoja s cieľom nahradiť tieto materiály v strategických odvetviach nefosílnymi náhradami, spolu so zintenzívnením spolupráce s partnerskými krajinami v oblasti kritických surovín.

Na mobilizáciu potrebného súkromného kapitálu vo veľkom meradle je nevyhnutné vybudovať skutočnú úniu úspor a investícií, ktorá by nasmerovala európske úspory do strategických investícií do hospodárskej a klimatekovej odolnosti, konkurencieschopnosti a inovácií. EÚ a jej členské štáty by mali pokračovať v práci na zjednodušení, najmä pre MSP.

Budovanie obrannej únie EÚ je príležitosťou na zavedenie koordinovanej politiky (medzi EÚ a členskými štátmi, ako aj v rámci politik EÚ), v ktorej sa spája konkurencieschopnosť, bezpečnosť, zručnosti, inovácie a pripravenosť. Ďalšie investície do obrany a do výskumu a inovácií by sa mali podľa možnosti využívať na podporu technológií a infraštruktúr dvojako použitia, pričom by sa mali zamerať na využívanie civilno-vojenských synergií v rámci celého inovačného reťazca, od základného výskumu až po obstarávanie spôsobilostí. Na podporu obrannej pripravenosti by sa mali čo najlepšie využiť aj civilné technológie.

Hlavná oblasť 5: Podpora udržateľného a inkluzívneho blahobytu

EÚ by mala naďalej podporovať sociálne trhové hospodárstvo a spravodlivú transformáciu na zelené hospodárstvo. V rámci toho by mala pokračovať v podpore prechodu od zdaňovania práce k zdaňovaniu negatívnych externalít, a to vyváženým spôsobom, ktorý zabezpečí udržateľné daňové príjmy, ako aj cenovú dostupnosť a dostupnosť udržateľných výrobkov a služieb. Pri presadzovaní spravodlivej transformácie by sa EÚ mala znovu zamerať na včasnú a hmatateľnú podporu a zapojenie dotknutých komunít a skupín a na atraktívnu post-uhlíkovú víziu pre ne. Mala by pokračovať v úvahách o novej sociálnej zmluve s obnovenými politikami sociálneho zabezpečenia a zameraním sa na vysokokvalitné verejné služby, ako aj na regióny a obyvateľstvo najviac postihnuté rozdielmi, ktorou sa znova vybuduje dôvera v prospech všetkých Európanov. Osobitný dôraz by sa mal klásť na zabezpečenie bezpečných a odolných dodávateľských reťazcov liekov a na preventívnu zdravotnú starostlivosť, poskytovanie

účinných a cenovo dostupných terapií a liečby pacientom, riešenie nerovností v oblasti zdravia, podporu zdravšieho životného štýlu a využívanie nových technológií. Komisia pokročila v príprave informačného prehľadu udržateľných a inkluzívnych ukazovateľov blahobytu, ktorý má potenciál znížiť záťaž spojenú s podávaním správ⁵⁷, a to už dostatočne na to, aby ho mohla začleniť do hodnotenia politík a rozhodovania o investíciách a reformách. Komisia by mala posilniť spoluprácu s OECD a Organizáciou Spojených národov (v nadväznosti na Pakt pre budúcnosť) v oblasti medzinárodného úsilia o vytvorenie rámcov „nad rámec HDP“, ktoré vychádzajú z Agendy 2030 a ich cieľov udržateľného rozvoja.

Hlavná oblasť 6: Nové poňatie vzdelávania

EÚ a jej členské štáty by sa mali zamyslieť nad novou koncepciou vzdelávania a práce vo svetle nových technológií, demografie, budúcich narušení a transformácií. To znamená, že celoživotné vzdelávanie sa stane spoločenskou normou, že sa zabezpečí bezpečné a priaznivé prostredie pre deti, že sa učebné osnovy zosúladiť s budúcimi potrebami zručností a že sa vytvoria flexibilné spojenia medzi vzdelávaním, odbornou prípravou a zamestnaním. Vyžaduje si to aj podporu prispôsobivosti a tvorivosti a prípravu občanov nielen na konkrétne pracovné miesta, ale aj na viacero zmien počas ich života. Zlepšenie mobility vzdelávajúcich sa osôb zo škôl na univerzity, aby mohli využívať najlepšie vzdelanie, ktoré Európa ponúka, ich pripravuje na neistotu, otvorenosť a kritické myslenie.

EÚ potrebuje jasný prístup, aby prilákala a vzdelávala kvalifikovanú pracovnú silu pre rastúce hospodárstvo služieb a starostlivosti, ako aj mozgy potrebné na posilnenie svojho výskumného a inovačného potenciálu, a zároveň predišla regionálnym nerovnováham. Vzhľadom na zásadnú úlohu vedcov a inžinierov pri podpore inovácií, zabezpečovaní konkurencieschopnosti a umožňovaní prechodu na udržateľný rozvoj by EÚ mala čo najlepšie využiť svoje talenty na zvýšenie počtu absolventov v oblasti STEM (veda, technológia, inžinierstvo a matematika), jednak v odbornom vzdelávaní a príprave, ako aj vo vysokoškolskom vzdelávaní.

EÚ by sa mala pripraviť na využívanie výhod zrýchlenia automatizácie a generatívnych systémov umelej inteligencie investovaním do rozsiahlej rekvalifikácie a zvyšovania úrovne zručností a podporovaním gramotnosti občanov v oblasti umelej inteligencie. Tým by sa posilnila odolnosť, znížili nerovnosti a zabezpečilo by sa všeobecné rozšírenie výhod umelej inteligencie. Spojením reformy vzdelávania s politikami trhu práce a sociálnymi politikami orientovanými na budúcnosť môže EÚ premeniť rušivé zmeny na príležitosť pre väčšiu spravodlivosť, posilnenie postavenia a medzigeneračnú solidaritu.

Hlavná oblasť 7: Posilnenie základov demokracie ako spoločného statku

EÚ by mala prijať opatrenia proti polarizácii, manipulácii s informáciami a dezinformáciám, ktoré posilňujú sociálne médiá a algoritmy umelej inteligencie. Malo by to zahŕňať riešenie mediálnej a digitálnej gramotnosti a podporu dôveryhodných a nezávislých informačných ekosystémov, ktoré pomáhajú vytvárať spoločné priestory na diskusiu a prekonávajú informačné bubliny. Školy by mali mať väčšie právomoci, aby mohli lepšie využívať svoju kľúčovú úlohu pri podporovaní mediálnej gramotnosti a budovaní odolnosti voči dezinformáciám. Treba prijať koordinované opatrenia založené na faktoch, ktoré budú chrániť mladých ľudí pred negatívnymi vplyvmi sociálnych médií a digitálnych technológií, najmä na ich duševné zdravie a pohodu, a zároveň im umožnia lepšie využívať ich prínosy.

EÚ by mala posilniť podporu sociálnej súdržnosti a budovania komunit prostredníctvom inovatívnych spôsobov zapojenia a partnerstva s miestnymi komunitami vrátane nástrojov

⁵⁷Európska komisia, *Measuring sustainable and inclusive wellbeing: a multidimensional dashboard approach* (Meranie udržateľného a inkluzívneho blahobytu: multidimenzionálny prístup prostredníctvom riadiaceho panela), 2025, <https://data.europa.eu/doi/10.2760/4186342>.

participatívneho územného rozvoja. EÚ, členské štáty a kandidátske krajiny by mali dôrazne presadzovať spoločnú víziu EÚ (pozri hlavnú oblasť č. 1), chrániť a podporovať právny štát, slobodu médií a občianskej spoločnosti a posilňovať súbor nástrojov na boj proti zahraničnej manipulácii s informáciami, zasahovaniu do informácií a dezinformáciám. Komisia a ostatné inštitúcie EÚ by mali vypracovať jasnejšiu komunikačnú stratégiu s cieľom lepšie informovať európskych občanov a podniky o EÚ a udržať si ich porozumenie a podporu. EÚ by takisto mala pokračovať v úsilí o deliberatívnu demokraciu prostredníctvom otvorených diskusií o možnostiach politiky založených na faktoch. Mala by takisto posilniť väzby s občianskou spoločnosťou a miestnymi demokratickými aktérmi. Komisia by mala navrhnúť opatrenia na posilnenie demokratickej odolnosti a občianskej spoločnosti v celej Európe prostredníctvom osobitných rámcov, stratégií a podpory.

Hlavná oblasť 8: výhľad demografickej transformácie a posilnenie medzigeneračnej spravodlivosti

EÚ by mala vypracovať rámec medzigeneračnej spravodlivosti, ktorého cieľom by bolo zabezpečiť, aby rozhodnutia prijaté v súčasnosti nepoškodzovali budúce generácie, a zvýšiť solidaritu a angažovanosť medzi ľuďmi rôznych vekových kategórií, čo ďalej prispeje k využitiu demografickej transformácie ako príležitosti, a nie ako destabilizujúcej sily. Mala by byť prierezová a mala by sa zameriavať na zmiernenie komplexných prekrývajúcich sa zraniteľností, ktoré ohrozujú odolnosť európskych spoločností, od zmeny klímy po poskytovanie základných služieb, prístup k zdravotnej starostlivosti a dlhodobej starostlivosti alebo sociálne začlenenie. Stratégiou by sa malo umožniť, aby boli európske politiky vhodné pre súčasné a budúce generácie, a to prehodnotením a upravením nášho rozhodovania tak, aby sa skutočne opieralo o hodnoty a ciele, umožňujúce dlhodobú prosperitu Európanov.

4. ZÁVER

Realizácia opatrení zameraných na dosiahnutie odolnej EÚ v roku 2040, ktoré sa budú opierať o prognostické metódy a procesy, umožní Únii naplno využiť svoju transformačnú silu v meniacom sa globálnom kontexte. EÚ sa bude musieť zaoberať dôsledkami rôznych dlhodobých globálnych zmien a vlastnými špecifickými výzvami podrobne opísanými v tejto správe. Súdržná činnosť a riadenie v konečnom dôsledku umožnia EÚ čeliť náhlym krízam a štrukturálnym zmenám. To si vyžaduje uvažovanie nad rámec krátkodobých a strednodobých politických cyklov a prijatie perspektívy, v rámci ktorej sa lepšie zohľadňujú dlhodobé vplyvy dnes zavádzaných politík, ako aj ich odolnosť v rôznych budúcich scenároch.

Na tento účel bude Komisia na základe výsledkov dosiahnutých v rokoch 2019 – 2024 naďalej podporovať svoje politiky strategickým výhľadom, a to aj prijímaním výročných správ o strategickom výhľade, ktoré sa budú týkať príslušných prierezových tém.

Od roku 2026 budú tieto správy vychádzať z dôkladného procesu prognózovania, v rámci ktorého sa budú skúmať alternatívne možné budúce scenáre koherentným spôsobom v rámci rôznych politík. Okrem uverejňovania výročných správ Komisia zabezpečí, aby sa počas celého tohto nového mandátu nástroje prognózovania plne integrovali do tvorby politík, aby boli naše politiky účinnejšie a viac zohľadňovali budúcnosť a aby EÚ mohla mať trvalý a významný vplyv v kontexte rastúcej zložitosti. Podporí sa to silnými prognostickými kapacitami, ktoré boli vyvinuté v uplynulých rokoch a ktoré sú špeciálne určené na výhľad a riešenie neistoty. Správa o strategickom výhľade za rok 2026 sa zameria na budúcnosť EÚ v meniacom sa svete.